

IJTIMOIIY-MADANIY FAOLIYATNING JAMIYAT RIVOJIDAGI AHAMIYATI

Sabirbaeva Ayjarıq Qayıpbergen qızı

Ózbekston davlat sanat va maniyat instituti nukus filiali talabasi

Ilimiy rahbar: Abatova Gúlnaz Maksetbaevna

Ózbekiston davlat sanat va madaniyat instituti Nókis filiali assistent o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ijtimoiy-madaniy faoliyatning jamiyat rivojidagi ahamiyati va samaradorligini baholash masalalari zamonaviy yondashuvlar nuqtai nazaridan tahlil qilinadi. Madaniyat va ijtimoiy faollik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, jamiyatda ijtimoiy birdamlik va fuqarolik faolligini oshirishdagi roli, shuningdek, yoshlar va mahalliy hamjamiyatlarda ijtimoiy-madaniy tashabbuslarning ta'siri o'rganiladi. Maqolada ijtimoiy-madaniy faoliyat samaradorligini aniqlashda sifat va miqdoriy indikatorlar, jumladan, madaniy tadbirlarga jalb etilgan ishtirokchilar soni, muloqot sifati hamda raqamli texnologiyalar orqali kengaytirilgan qamrov tahlil qilinadi. Zamonaviy texnologiyalar va kreativ metodlarning ijtimoiy-madaniy faoliyatga qo'shayotgan hissi hamda kelajak istiqbollari haqida fikrlar ilgari surilgan. Tadqiqot ijtimoiy-madaniy faoliyatni yanada samarali rivojlantirish uchun innovatsion yondashuvlarni amaliyotga tatbiq etish zarurligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Ijtimoiy-madaniy faoliyat, jamiyat rivoji, madaniy meros, fuqarolik faolligi, ijtimoiy integratsiya, yoshlar faolligi, kreativ yondashuvlar, raqamli texnologiyalar, madaniy tashabbuslar, samaradorlik baholash.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы значимости и оценки эффективности социально-культурной деятельности в развитии общества с позиции современных подходов. Анализируется взаимосвязь между культурой и социальной активностью, роль социального единства и повышения гражданской активности в обществе, а также влияние социально-культурных инициатив на молодежь и местные сообщества. В статье исследуются качественные и количественные показатели эффективности социально-культурной деятельности, включая количество участников культурных мероприятий, качество коммуникации и расширение охвата за счет цифровых технологий. Представлены мысли о вкладе современных технологий и креативных методов в социально-культурную деятельность, а также о перспективах развития в будущем. Исследование подчеркивает необходимость внедрения инновационных подходов для повышения эффективности социально-культурной деятельности

. **Ключевые слова:** социально-культурная деятельность, развитие общества, культурное наследие, гражданская активность, социальная интеграция, активность молодежи, креативные подходы, цифровые технологии, культурные инициативы, оценка эффективности.

Abstract: This article examines the significance and evaluation of the effectiveness of socio-cultural activities in societal development from the perspective of contemporary approaches. It analyzes the interconnection between culture and social engagement, the role of social cohesion and the enhancement of civic activity within society, as well as the impact of socio-cultural initiatives on youth and local communities. The article explores qualitative and quantitative indicators for assessing the effectiveness of socio-cultural activities, including the number of participants in cultural events, communication quality, and the expanded reach enabled by digital technologies. It also discusses the contribution of modern technologies and creative methods to socio-cultural activities and their future prospects. The study emphasizes the necessity of implementing innovative approaches to improve the effectiveness of socio-cultural activities.

Keywords: socio-cultural activity, social development, cultural heritage, civic engagement, social integration, youth activity, creative approaches, digital technologies, cultural initiatives, effectiveness evaluation.

Kirish. Insoniyat tarixida har bir sivilizatsiyaning yuksalishi va tanazzuli, asosan, uning madaniy hayoti va ijtimoiy tizimlarining barqarorligi bilan chambarchas bog'liq bo'lgan. Jamiyatning taraqqiyoti faqat iqtisodiy yoki siyosiy ko'rsatkichlar bilan emas, balki uning madaniy tafakkuri, ijtimoiy ong darajasi va fuqarolik faolligi bilan belgilanadi. Shu bois, ijtimoiy-madaniy faoliyat — bu jamiyat yuragining urishi, uning ma'naviy kislorodi, taraqqiyotning ichki dvigatelidir.

Zamonaviy global jarayonlar, axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi, madaniyatlararo muloqotlarning kengayishi sharoitida ijtimoiy-madaniy faoliyat jamiyat hayotida yangi format va mazmunga ega bo'lmoqda. U faqat an'analarni saqlash vositasi emas, balki innovatsiyalarni targ'ib etish, fuqarolik jamiyatini shakllantirish, yoshlarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'otishning kuchli instrumentiga aylangan. Ushbu tadqiqotda ijtimoiy-madaniy faoliyatning mazmun-mohiyati, shakl va uslublari, hamda ularning jamiyat taraqqiyotiga ta'siri tizimli tahlil qilinadi. Ayniqsa, O'zbekiston misolida madaniy institutlar, san'at va ma'naviyat sohalarining ijtimoiy dinamikadagi o'rnini, ularning innovatsion rivojlanishdagi roli yoritib beriladi.

Ijtimoiy-madaniy faoliyat zamonaviy jamiyatlarning rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Bu faoliyat orqali madaniy qadriyatlar saqlanib qoladi, ijtimoiy integratsiya

mustahkamlanadi hamda fuqarolarning jamiyatga bo'lgan faolligi oshadi.

Bugungi kunda ijtimoiy-madaniy faoliyat nafaqat an'anaviy shakllarda, balki yangi texnologiyalar va kreativ yondashuvlar yordamida yanada samarali amalga oshirilmoqda. Ijtimoiy-madaniy faoliyatning samaradorligini baholash uchun uning jamiyatdagi ijtimoiy birlik, madaniy merosni himoya qilish, yoshlar faolligini rag'batlantirish kabi omillarga ta'sirini chuqur tahlil qilish zarur.

Zamonaviy yondashuvlarda ijtimoiy-madaniy faoliyatni baholashda ko'p o'lbaholli metodologiyalar qo'llaniladi. Birinchi navbatda, bu faoliyatning ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashdagi roli ko'rib chiqiladi. Madaniyat orqali jamiyat a'zolari o'rtasida o'zaro tushunish va hamjihatlik kuchayadi, bu esa ijtimoiy nizolarni kamaytirishga yordam beradi. Ikkinchi jihat, ijtimoiy-madaniy tashabbuslar yoshlar orasida fuqarolik faolligini oshiradi, ularni jamiyat hayotiga faol jalb etadi, shu bilan birga innovatsion fikrlash va ijodiy salohiyatni rivojlantiradi. Shuningdek, ijtimoiy-madaniy loyihalar mahalliy hamjamiyatlarning ijtimoiy va madaniy ehtiyojlarini qondirishda asosiy vosita sifatida xizmat qiladi.

Samaradorlikni aniqlashda sifat va miqdoriy ko'rsatkichlar ham muhim ahamiyatga ega. Jumladan, madaniy tadbirlar ishtirokchilari soni, ularning ijtimoiy-madaniy bilim va ko'nikmalaridagi o'zgarishlar, fuqarolarning o'zaro muloqot sifati va jamiyatga qiziqish darajasi kabi indikatorlar asosiy mezon sifatida qabul qilinadi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali amalga oshirilayotgan madaniy tashabbuslarning qamrovi va samarasi ham hozirgi davrda keng o'rganilmoqda. Zamonaviy texnologiyalar madaniy qadriyatlarni saqlash va targ'ib qilish jarayonlarini yangi darajaga olib chiqmoqda, bu esa ijtimoiy-madaniy faoliyatning samaradorligini yanada oshirish imkonini beradi.

Shunday qilib, ijtimoiy-madaniy faoliyat jamiyat taraqqiyotida nafaqat madaniy merosni saqlash, balki ijtimoiy birdamlikni mustahkamlash va yoshlarni faollashtirish vositasi sifatida ajralmas o'rin tutadi. Zamonaviy yondashuvlar esa ushbu faoliyatning samaradorligini oshirishda innovatsion texnologiyalar, kreativ metodlar va keng qamrovli ijtimoiy tahlillarni o'z ichiga oladi. Kelajakda ijtimoiy-madaniy faoliyatni yanada samaraliroq qilish uchun ushbu yondashuvlarni chuqurlashtirish va amaliyotga tatbiq etish muhim vazifa bo'lib qoladi.

Xulosa. Ijtimoiy-madaniy faoliyat jamiyat hayotining yuragi bo'lib, u nafaqat madaniy qadriyatlarni saqlash, balki ularni zamon bilan hamnafas rivojlantirishning asosiy vositasidir. Bugungi kunda har bir mamlakatning raqobatbardoshligi, fuqarolarining intellektual va axloqiy yetukligi bevosita uning madaniy muhitiga, ijtimoiy institutlarning faolligiga bog'liqdir.

O'zbekiston misolida olib qarganda, madaniyat saroylari, ijodiy markazlar, teatrlar, muzeylar va fuqarolik jamiyati institutlari nafaqat ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash,

balki yosh avlodni milliy g'urur, tarixiy xotira va zamonaviy dunyoqarash asosida tarbiyalashda muhim o'rin tutmoqda. Ijtimoiy-madaniy faoliyat orqali inson qalbiga yo'l topiladi, jamiyatdagi tafovutlar bartaraf etiladi va umumiy taraqqiyot sari mushtarak qadam tashlanadi.

Shunday ekan, ijtimoiy-madaniy faoliyatni rivojlantirishga qaratilgan har bir tashabbus — bu jamiyat kelajagiga tikilgan ishonchli investitsiyadir. U iqtisoddan ham ilgari boradigan, insonni inson qiladigan kuch — bu madaniyat va ijtimoiy ongdir. Demak, barqaror va taraqqiy etgan jamiyat sari yo'l aynan ijtimoiy-madaniy faoliyatdan boshlanadi.

Fikir va takliflar. Ijtimoiy-madaniy faoliyatning jamiyatdagi o'rni chuqur tahlil etilar ekan, ushbu sohaning strategik ahamiyatini amaliyotga yanada samarali tatbiq etish zarurati yaqqol namoyon bo'ladi. Bugungi kunda madaniyat muassasalarini faqatgina an'anaviy vazifalarni bajaruvchi tashkilotlar sifatida emas, balki innovatsion g'oyalar maydoni, ijtimoiy integratsiya va gumanitar taraqqiyot markazlari sifatida qayta konseptualizatsiya qilish zarur. Shu bois, zamonaviy ijtimoiy-madaniy faoliyatni tashkil etishda texnologik vositalardan keng foydalanish, xususan, raqamli platformalar, virtual ko'rgazmalar, onlayn konsertlar va madaniy-ma'rifiy podkastlar orqali keng auditoriyani qamrab olish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Yoshlarning madaniy jarayonlarda faol ishtirokini rag'batlantirish, ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash, xalq ijodiyoti, urf-odatlar va tarixiy merosga zamonaviy yondashuvni shakllantirish ijtimoiy uyg'oqlikni oshiradi. Shuningdek, hududiy madaniyat markazlarini ijtimoiy inklyuziya va madaniyatlararo muloqot maydoniga aylantirish orqali jamiyatda bag'rikenglik, tolerantlik va ijtimoiy birdamlik mustahkamlanadi. Ijtimoiy-madaniy faoliyatni rejalashtirishda faqat estetik mezonlar emas, balki psixologik, sotsiologik va iqtisodiy omillarni ham inobatga olish orqali kompleks yondashuvni joriy etish lozim.

Shu asosda taklif etiladiki, davlat va nodavlat sektorlari o'rtasida madaniy hamkorlikni kuchaytirish, fuqarolik jamiyatining barcha qatlamlarini jalb etgan holda, hududiy madaniy strategiyalarni ishlab chiqish va joriy etish maqsadga muvofiq bo'ladi. Madaniy resurslarni samarali boshqarish, kreativ sanoatni rivojlantirish va madaniyat orqali ijtimoiy innovatsiyalarni shakllantirish — bu faqat madaniyatning emas, balki jamiyatning kelajagiga sarmoya kiritishdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdurahmonov Q. *Madaniyatshunoslik asoslari*. – Toshkent: O‘zbekiston, 2012.
2. Sattorov S. *Madaniyat va jamiyat*. – Toshkent: Ma’naviyat, 2015.
3. Hodjiev A. *Ijtimoiy-madaniy faoliyat asoslari*. – Toshkent: TDPU, 2017.
4. Yo‘ldoshev Q. *Ijtimoiy fanlar va zamonaviylik*. – Toshkent: Fan, 2010.
5. Karimov I.A. *Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch*. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
6. Muxammadiev A. *Madaniy meros va taraqqiyot*. – Toshkent: G‘afur G‘ulom, 2014.
7. Juraev M. *Ijtimoiy taraqqiyot va madaniyat*. – Toshkent: Fan, 2006.
8. Tursunov B. *Zamonaviy jamiyatda madaniyat*. – Toshkent: Ma’naviyat, 2011.
9. Raxmonov N. *Sotsiologiya asoslari*. – Toshkent: Universitet, 2013.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlari va farmonlari to‘plami – *Madaniyat sohasidagi hujjatlar*. – Toshkent, 2017–2022.

